

DanmarkKina

EN UNG DANSKER KOM TIL BEIJING ...

- 3** ÅBNING MOD ØST
Anders Have Espersen
- 8** BILERNE OG BEIJING
Nils Thostrup
- 10** KORT OG GODT
- 11** VELKOMMEN TIL
DET KINESISKE DRAGEÅR
Luo Xiang Feng og Claus Nissen
- 14** FIRE ANMELDELSER
- 18** CHATEAU HANSEN
Nicolai Larsen
- 20** TEATERTORDNEN I ET VALGÅR
Nils Thostrup
- 23** VDK-NYT
- 24** SMAGSPRØVE

Beijing i begyndelsen af 1900-tallet, hvor Knud Jordan arbejdede der.

Læs mere om hans liv i artiklen s. 3.

Foto: Privateje

SWEETIE

I Kina bor den sødeste lille pige. Hun hedder Tiantian, der betyder sådan noget som Sweetie eller Lille Skat. Faktisk er hendes rigtige navn Lu Sihan, men kinesiske børn har ofte et kæle- eller kaldenavn, mundret og to gentagne stavelser.

Hendes rigtige navn betyder også noget.

Lu er efternavnet – det samme som farens, men Sihan betyder, at man altid skal huske at tilgive andre og være tolerant. Navnet siger noget om, hvilke egenskaber forældre værdsætter hos deres børn.

Det er grunden til, at man til andre tider i Kina er gået efter andre typer af navne. Vi kender fx en mand, der hedder Rød Oktober.

Tiantian er datter af Xuehe, som vi har lært at kende i Kina. Vi er nu blevet hendes danske familie, og dermed har jeg fået et kinesisk barnebarn! Det er ikke bare en stor lykke personligt, men også sigende for, hvor mange flere forbindelseslinjer og åbninger og udvekslinger på kryds og tværs, der findes.

Siden VDK blev stiftet i 1952, hvor det officielle og formelle fyldte, så er der kommet grøde i undergrunden, og spirerne vokser og gror og stritter i alle retninger. Og godt for det.

Vores opgave er at være med til at bygge bro mellem Danmark og Kina på grundlag af viden og gensidig forståelse. Og så er det kun positivt, at kæmpelandet Kina for mange nu også atomiseres til en masse individuelle kinesere, som man selv har fået et personligt kendskab til.

Men selv om tiderne ændrer sig, skal man ikke nødvendigvis opgive alt traditionelt, blot fordi det er traditionelt. VDK startede med en delegationsrejse til Kina, og siden har vi gennem årene udvekslet mange besøg.

I anledning af VDK's 60-års jubilæum udveksler vi igen delegationer med vores søsterorganisation i Kina, CPAFFC. Vi sender vores delegation af sted i begyndelsen af juli, og modtager så en her i Danmark til oktober.

I den forbindelse planlægger vi at invitere vores medlemmer til et arrangement. Hold øje med hjemmesiden for aktuelle oplysninger.

Julie Brink

Danmark-Kina udgives af Venskabsforbundet Danmark-Kina. Vi modtager gerne indlæg til bladet.

Redaktion: Julie Brink (ansv.), Torben Brink og Hans Jørgen Hinrup

Tryk: WERKs Grafiske Hus a/s, Aarhus

Venskabsforbundet Danmark-Kina (VDK)
"Foreningens formål er at fremme venskabet mellem det danske og det kinesiske folk ved at give alsidig oplysning om forholdene i Kina og ved at arbejde for at udvikle forbindelsen mellem de to lande. Foreningen er uafhængig af politiske og økonomiske interesser."

VDK blev stiftet i 1952, og blandt foreningens aktiviteter er at:

- arrangere møder, foredrag og events
- udgive bladet Danmark-Kina
- formidle abonnement på kinesiske tidsskrifter
- arrangere rejser til Kina for interessegrupper
- udleje skolekasser og udstillinger
- udvikle www.venskab-danmark-kina.dk

Kontingent pr. år:

Enkeltmedlemmer	250 kr.
Parmedlemmer	360 kr.
Pensionister og studerende	175 kr.
Kollektive medlemmer	750 kr.

Foreningens kontonummer: 9004 4575249200

Medlemmer får Danmark-Kina gratis.

Abonnement på bladet uden medlemskab koster 250 kr. om året.

Indmeldelse i foreningen eller tegning af abonnement kan ske ved henvendelse til VDK. Her kan man også rekvirere materiale om foreningen eller et prøvenummer af bladet.

Venskabsforbundet Danmark-Kina

**Marie Belows Vej 14
8200 Aarhus N**

**tlf.: 8623 1012
E-mail: vdk@mail.dk**

➔ Anders Have Espersen

ÅBNING M ▶ D ØST

- EN DANSK FAMILIE I KINA OG JAPAN

Udstillingen *Åbning mod øst* på Museum Østjylland i Randers beretter gennem film, genstande, tekst og billeder den spændende historie om en dansk familie, der gennem to generationer fra 1885 til 1946 arbejdede i Kina og Japan. Samtidig viser udstillingen et smukt udvalg af den samling af kinesisk kunsthåndværk, som familien samlede i sin tid i landet.

Udstillingens tilrettelægger cand.mag. Anders Have Espersen fortæller historien om familiens liv og levned.

I begyndelsen af 1885 ankom en ung dansk mand til den britiske kronkoloni Hongkong på Kinas sydkyst. Aage Ludvig Jordan havde her fået ansættelse hos Store Nordiske Telegrafskab, der under finansmanden C.F. Tietgens ledelse havde sat sig på de vigtigste telegraflinjer i Fjernøsten.

Aage Jordan var født i 1859 som søn af den københavnske bogudlåner Heinrich Jordan. Kort før ankomsten til Hongkong havde han uvist af hvilken årsag afbrudt sine studier som civilingeniør for i hast at rejse mod øst.

Efter et halvt år alene sendte Aage Jordan bud efter den jævnaldrende Caroline Musæus, som han kendte fra København og ønskede at gifte sig med. Caroline var datter af en tyskfødt trompeter i den danske hær og var selv fulgt i farens musikalske fodspor som musiklærerinde.

Caroline blev efter den lange sejlads fra København indkvarteret hos en dansk familie i Hongkong. Moralen forbød, at parret måtte bo sammen, og det var først efter brylluppet, at de kunne begynde deres fælles tilværelse fjernt fra hjemlandet.

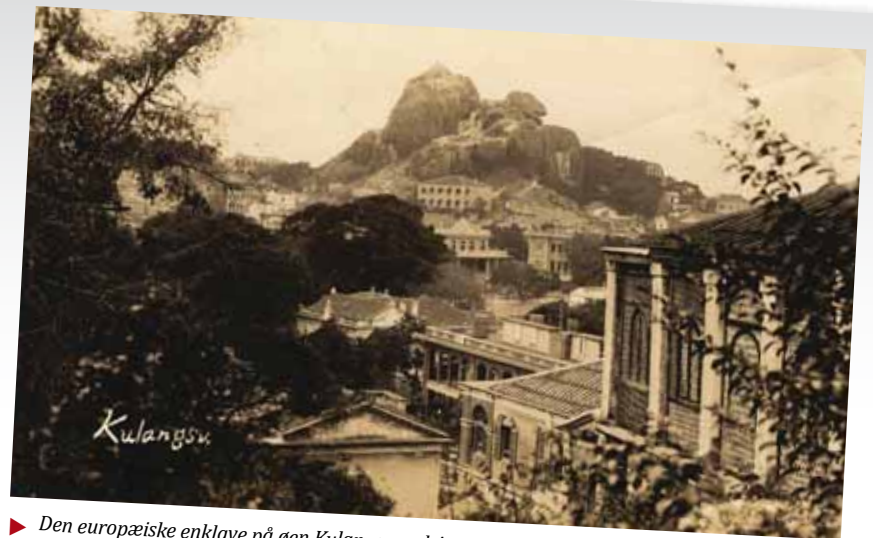
Brylluppet blev afholdt i hjemmet hos Store Nordiskes telegrafbestyrer i Hongkong. Telegrafbestyreren optrådte samtidig som repræsentant for Carolines forældre Philipp og Doris Musæus, der måtte følge brylluppet i tankerne hjemme i København.

I Hongkong kom Aage og Caroline Jordans første søn til verden. ALF var opkaldt efter faren og blev som voksen en succesrig direk-

tør for det amerikanske firma Standard Oil i Japan.

Kort efter sønnens fødsel blev familien forflyttet til den kinesiske by Amoy (nu Xiamen). Amoy, der ligger 500 kilometer nordøst for Hongkong, husede en af Store Nordiskes vigtigste telegrafstationer. Familien slog sig ned på den lille ø Kulangsu (nu Gulangyu) i Amoy havn. Kulangsu havde siden 1851 været en britisk enklave, og de fleste udlændinge i området boede på øen.

Ægteparret Jordan blev hurtigt populære blandt de øvrige europæere. Parret var begge musikalske, og Aages violin og Carolines klaver spillede op til selskaberne på Kulangsu.

▶ Den europæiske enklave på øen Kulangsu ved Amoy. I baggrunden ses Kulangsus karakteristiske kamelformede klipper.

Foto: Privateje

Også blandt kineserne i Amoy havde den danske familie betydning. Caroline Jordans familie stammede fra Holsten, der var et område kendt for sin ekspertise i blondebroderi. Teknikken var i midten af 1880'erne ukendt i Sydkina, men gennem Caroline stiftede unge kinesiske kvinder i Amoy kendskab til den. Siden blev blondebroderi en eksportvare for området.

Aage og Carolines anden søn, Knud Erik Jordan, blev født i Amoy den 2. oktober 1888. I 1891 fulgte Knuds lillebror James og kort tid efter pakkede familien sine dannebrogssfarvede kufferter og drog på sin første ferie i Danmark.

Efter at have besøgt slægtninge og venner hjemme i København for første gang i seks år, rejste familien endnu en gang til Østen. Denne gang gik turen ikke til Kina, men til Japan, hvor Aage Jordan havde fået arbejde på Store Nordiske telegrafstation i den lille havneby Nagasaki.

Telegrafstationen lå i det naturskønne område Sembon, hvor telegrafkablerne fra det asiatiske fastland var ført i land. Området var de næste mange år et yndet udflugtsmål for den danske familie. Aage Jordan var ingen tilhænger af fysisk anstrengelse, og han lod sig gerne transportere i bærestol, når turen gik til Sembon. I sin fritid befandt han sig desuden bedst halvt liggende i bunden af en bred kurvestol med en drink inden for rækkevidde.

Den selskabelighed og gæstfrihed, der havde kendetegnet Aage og Caroline Jordans hjem i Amoy, prægede på samme måde livet i Nagasaki. Selvom Caroline var mere sparsommelig end levemanden Aage, var gavmildheden stor i det Jordanske hjem. Som i Amoy spillede musikken også i Japan en stor rolle for den danske familie. Aage og Caroline var grundlæggere af musikforeningen i Nagasaki og stod desuden i spidsen for et orkester bestående af flere nationaliteter.

Aage og Carolines selskabelighed var særligt stor, når udlændinge gæstede byen. Den mest prominente af disse gæster ankom i februar år 1900, da det danske ekspeditions-

skib Valkyrien lagde til kaj i Nagasaki på sit togt i fjernøsten. Kaptajnen på skibet var den danske prins Valdemar, der sammen med sine officerer besøgte det Jordanske hjem. Prinsen skrev efter sit besøg i husets gæstebog, og sammen med sin besætning lod han sig forevige på verandaen.

Samme år som Valkyrien besøgte Nagasaki, oplevede Kina de voldsomme uroligheder, der blev kendt som Bokseropstanden. De såkaldte bokserer forfulgte udlændingene i landet og belejrede i sidste ende de udenlandske bydele i Beijing. Opstanden betød, at mange europæiske og amerikanske familier flygtede blandt andet til Nagasaki, og også familien Jordan måtte indkvartere flygtninge. Bokseropstanden blev slået ned, da internationale styrker invaderede Kina og befriede de belejrede.

Mod slutningen af år 1900 rejste Caroline Jordan og hendes tre børn til Danmark, hvor ALF, Knud og James skulle have en del af deres skolegang. I 1904 vendte de tilbage til Nagasaki. For Knuds vedkommende var opholdet i Japan kun tænkt som en rekreation, inden han skulle fortsætte i sin danske skole. Der skulle dog gå 20 år, før han igen så Danmark.

Sammen med sine to brødre fik Knud Jordan en læreplads i det engelske handelsfirma Holme, Ringer and Co. Udsigten til en karriere som bogholder var dog ikke videre spæn-

dende for den unge mand, og Knud havde svært ved at se en interessant fremtid i den lille japanske by.

I marts 1911 kom Aage Jordan i kontakt med danskeren J.F. Øiesen, der var toldkommissær i den kinesiske toldtjeneste. Øiesen blev Knud Jordans billet væk fra Nagasaki, da han skaffede ham en stilling som kontorelev i toldvæsenet i den kinesiske havneby Tientsin (nu Tianjin). Den kinesiske toldtjeneste var blevet organiseret af ireren Robert Hart i 1854, og her arbejdede frem til Anden Verdenskrig næsten udelukkende europæere.

Knud Jordan ankom til Kina i en tid præget af uro. Den revolution, der i sidste ende ville betyde kejserens fald, var netop brudt ud. Uroen påvirkede i første omgang ikke den 23-årige dansker. Med stor dedikation kastede han sig ud i sit nye arbejde, og han gjorde sit bedste for hurtigt at lære kinesisk. I løbet af kort tid lykkedes det Knud at bestå de første eksamener i det svære sprog. Det var en stor fordel for ham i hans videre karriere.

I september 1911 blev Knud Jordan sendt til toldtjenestens hovedkvarter i Beijing. I den kinesiske hovedstad kastede han sig ud i det sociale liv, der prægede det store internationale samfund i byen. Siden han var lille, havde Knud øvet klaver, og han kom hurtigt til at spille ved forskellige selskaber og danseballer. Ved et af disse baller mødte han en ung amerikansk pige ved navn Edith Tenney.

Edith var datter af en højtstående amerikansk diplomat i Kina, og hun var som Knud vokset op i Fjernøsten, hvor hun blandt andet som barn havde oplevet Bokseropstanden på nærmeste hold.

Knud og Edith forelskede sig og blev kort tid efter deres første møde hemmeligt forlovet. Få måneder senere, i februar 1912, brød revolutionen mod kejserdømmet ud i lys lue, og den sidste kinesiske kejsers blev tvunget til at abdicere. Midt i dette kaos forlod Edith Kina, og hendes forlovelse med Knud blev brat ophævet.

For de udlændinge, der, som Knud Jordan, blev i den kinesiske hovedstad under revolutionen, var det en farlig tid. Dele af byen brændte, og halshuggede lig flød i gaderne. Da Knud en dag kom cyklende fra sit arbejde, kørte han intetanende ind i en stor pøl af menneskeblod. En anden dag blev han passet op af en desperat mand, der kastede en gul stofbylt i armene på ham. Da Knud folde-

▶ Området Pei Tai Ho var et yndet mål for ferier for familien Jordan og andre udenlandske familier i Kina.

Foto: Privateje

► Knud Jordan blev modtaget som en folkehelt, da han ankom til Københavns Hovedbanegård efter katastrofen. Flere hundrede københavnere var mødt op for at hylde ham. Hyldesten fortsatte i den danske presse, hvor Knud Jordan blev beskrevet som "... en sej lille dansker, solbrændt og markeret. Han er som så mange andre danske, der har levet ude, af skarpere træk og mindre rund og glad end danskerne hjemme ...".

Her ses helten sammen med sin mor Caroline Jordan, sin hustru Edith samt børnene Karen og Ole.

Foto: Privateje

► Krigen mellem Kina og Japan var brutal og ubarmhjertig. Japanerne, der var kineserne militært overlegne, stod bag flere massakrer i Kina. Den kendteste af disse var Nanjing-massakren i december 1937, der menes at have kostet 300.000 civile og krigsfanger livet. Her ses en kinesisk landsby efter et japansk angreb.

Foto: Privateje

de bylten ud, viste det sig at være et flag, som var stjålet fra kejserens forbudte by.

I foråret 1915 blev Knud Jordan forflyttet til den travle storby Shanghai. Her mødte han året efter endnu en gang Edith Tenney, og denne gang lod de to sig ikke skille. I efteråret rejste de sammen til Beijing, hvor de den 7. november 1916 blev viet af den danske Grev Ahlefeldt Laurvig. Efter brylluppet flyttede parret ind i en lejlighed i Shanghai, hvor deres første år sammen forløb roligt og beskedent.

Knud havde på bare seks år lært tilstrækkeligt kinesisk til, at han i april 1917 kunne

modtage beviset på toldvæsenets højeste eksamensudmærkelse. Året efter havde han og Edith sparet tilstrækkeligt sammen til, at de kunne tage på deres første udlandsrejse. Første verdenskrig forhindrede dem i at rejse til Danmark, og i stedet besøgte de først Aage og Caroline Jordan i Nagasaki, og siden rejste de til Californien.

I Nagasaki lå Aage Jordan for døden. Få timer før sin død havde den danske telegrafbestyrer modtaget den japanske kryssantemumorden for sin mangeårige indsats. Til myndighedernes store forskrækkelse og raseri

valgte den afkræftede Aage med det samme at hænge den fornemme orden om halsen på sin hund.

Aage Jordan døde i Nagasaki den 13. juni 1918. Hans gravsten, der blev fremstillet på Bornholm, overlevede den atombombe, der i 1945 ramte byen, og kan den dag i dag findes på en af den japanske bys kirkegårde.

I Californien kom Knud og Ediths søn Ole til verden. Umiddelbart efter ferien måtte den lille dreng og hans forældre rejse til anderledes barskere forhold, da Knud blev udstationeret i byen Antung (nu Dandong) ved grænsen mellem Manchuriet og Korea.

Det halve år, familien tilbragte i Antung, var en ubehagelig og ængstelig tid. Edith blev syg med tyfus, og kun takket være en dansk missionær læge i området lykkedes det hende at komme levende igennem.

Det var derfor en lettelse, da den lille familie i oktober 1919 blev flyttet til Beijing, hvor den blev de følgende fire et halvt år. I hovedstaden blev Knud og Edith forældre

► Knud Jordan foran sit store hus på Amherst Avenue i Shanghai. Til at hjælpe sig med husholdningen havde han og siden Edith to tjenere, en kok, en syerske, en vaskekone og en gartner.

Foto: Privateje

► I Danmark slog Knud og Edith Jordan sig ned i det lille hus "The Corner" i nærheden af Udsholt Strand i Nordsjælland. Parret ses her i begyndelsen af 1960'erne uden for huset, hvor de viser et par afgenstandene fra deres kinesiske samling frem.

yderligere to gange, da de fik børnene Erik og Karen. De måtte dog i 1921 opleve den store sorg at miste sønnen Erik, der døde af difteri blot et år gammel.

Tiden i Beijing bød nu også på mange glæder. Den musikalske Knud Jordan etablerede og dirigerede et amatørorkester i byen. Orkesteret bestod af 30 musikere af otte forskellige nationaliteter. Et af de stykker, der blev fremført, var en fiskervise, som Knud selv havde komponeret. Fiskervisen var inspireret af visestumper, som han havde opfanget fra kinesiske fiskere på stranden i området Pei Ta Ho (nu Beidaihe). Stedet var et yndet udflugtsmål for familien Jordan og andre udlændinge i Kina.

Efter tyve år i Japan og Kina besøgte Knud Jordan i 1924 Danmark igen. Da de to års orlov var forbi, blev han forfremmet til sekretær for toldkommisæreren i Shanghai. Shanghai var i midten af 1920'erne en by i kaos. Mange fattige kinesere flyttede til fra landet, og samtidig var der som i resten af landet kampe mellem kommunister på den ene side og nationalister på den anden.

Med Edith og børnene flyttede Knud Jordan til den travle metropol og ind i et stort hus med mange tjenestefolk og tennisbane i baghaven. Tjenestefolkene fik deres at se til, da også Caroline Jordan flyttede ind i huset efter i 1925 at have forladt Nagasaki. Knuds mor overtog hurtigt husholdningen og æn-

drede til den kinesiske koks frustration af tenmenuerne i retning af gammeldags tyske egnsretter. For at børnene skulle få en bedre forståelse for det danske sprog hyrede familien desuden en dansk barnepige.

Næste stop for Knud Jordans karriere var Tientsin, hvor han i 1911 havde haft sin første stilling i toldvæsenet. I 1928 vendte han tilbage til byen efter at have fået sin første chefpost. Opholdet i Tientsin varede blot et års tid. Knuds beherskelse af det kinesiske sprog var blevet så godt, at han det næste halve år rejste landet tyndt og udfyldte rollen som censor ved toldvæsenets eksamener.

I 1929 blev det besluttet, at børnene Karen og Ole skulle sendes til København for at påbegynde en dansk uddannelse. Da også hans hustru og mor rejste med til Danmark, var Knud derefter alene i Kina.

I april 1930 blev Knud Jordan sendt til Yunnan-provinsen i det vestlige Kina. Toldvæsenets arbejde i området var meget vanskeligt, og den danske embedsmand måtte kæmpe med autonome og ofte selvbestaltede lokale autoriteter. Samtidig betød kaotiske politiske forhold forårsaget af den igangværende borgerkrig, at han hver nat måtte beskyttes af bevæbnede vagter.

Året efter blev Knud efter 20 års tro tjeneste forfremmet til toldvæsenets højeste embedsmandspost, da han blev udnævnt til toldkommisær på Hainan-øen ud for det nuværende Vietnam. Øen var med sin beliggen-

hed tæt ved engelske og franske kolonier et sandt smuglerparadis, og der var mere end rigeligt at se til.

Efter to år alene blandt sørøvere, smuglere, nationalister og kommunister, fik Knud Jordan i 1932 bevilget to år i Danmark med familien. Han forlod et land, der siden 1931 havde været i krig med nabolandet Japan, der i de følgende år ville indtage større og større områder i Kina.

Den 16. maj 1932 rejste Knud fra Saigon med den splinternye, franske luksudamper "Georges Phillippar". Ud for Afrikas horn skete en katastrofe, da skibet midt om natten brød i brand. Knud Jordan reagerede hurtigt og deltog aktivt i redningsaktionen om bord på skibet, som han forlod som den sidste passager.

"Georges Phillippar"-katastrofen kostede i alt 54 personer livet. For sin heroiske indsats modtog Knud to franske fortjenstmedaljer, og han blev, da han endelig nåede frem, modtaget som en helt i København.

Efter endt orlov vendte Knud Jordan endnu en gang tilbage til Kina. Hans arbejde var på ny flyttet til Shanghai, hvor han var ansat som personlig sekretær for byens toldgeneralinspektør. I Shanghai fik han stillet en treetagers villa på den fine Amherst Avenue til rådighed, og her kunne han i november 1935 modtage Edith, der efter seks år i Danmark

Foto: Privatfoto

igen kunne være sammen med sin mand. Kort forinden var Knud, der nu befandt sig på toppen af sin karriere, blevet udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Det Shanghai, som Knud og Edith Jordan befandt sig i, var præget af den igangværende krig mellem Kina og Japan. Alligevel fik de i 1936 besøg af Caroline Jordan og deres to børn. Sammen besøgte familien Jordan blandt andet øen Formosa, i dag bedre kendt som Taiwan.

Da rejsen endnu en gang gik mod Danmark, fik Caroline og børnene følgeskab af Edith. Kort efter ramte kinesiske bombefly ved en fejl den franske bydel i Shanghai, og 1000 mennesker omkom. Krigen kom således hele tiden tættere på Knud Jordans hjem, og han kunne fra sit tag betragte flyenes bombeangreb.

Knud beskrev i breve sig selv som en hermit, der sov i en lille hule, han havde bygget under huset. Desuden havde han anskaffet sig et dansk flag, så han kunne signalere over for japanske soldater, at han var neutral.

For at komme væk fra fjendtlighederne drog den naturbejstredte Knud i juni 1937 på en længere ensom vandring i de smukke Diamantbjerger i Korea.

I efteråret 1937 fik han igen selskab af Edith, der trods krigen valgte at være hos sin mand og ikke i det fredelige Danmark. Det lykkedes parret at komme væk fra Shanghai i april 1938, hvor Knud blev udnævnt til told-

kommissær i sin fødeby Amoy. Som Aage og Caroline Jordan godt 50 år tidligere bosatte de sig på den lille ø Kulangsu.

På Kulangsu var der i første omgang mere fredeligt end i Shanghai. En episode, hvor japanske tropper i 1939 invaderede øen, gik efter internationalt pres hurtigt over. Der afholdtes udklædningsfester, og Knud og Edith Jordan genoptog det selskabelige liv, der tidligere havde kendetegnet familien. I foråret 1940 besøgte parret i et par måneder deres børn i Danmark. Der skulle gå seks år før familien igen var samlet.

Da Knud og Edith vendte tilbage til Kulangsu, var antallet af udlændinge svundet ind. Anden Verdenskrig rasede, og færre skibe lagde til kaj i Amoy, der var blevet besat af japanerne. Besættelsen af Amoy betød, at Knud Jordan, som embedsmand, var tvunget til at deltage i selskaber, der hyldede den japanske krigsindsats og den japanske kejser. Samtidig blev der mindre og mindre arbejde i toldtjenesten, idet japanerne forbød Knud at gå om bord i de skibe, der anløb havnen.

Den megen ekstra tid fik ægteparret Jordan til at dyrke yoga med stor iver de følgende år. Knud havde hele sit liv lidt af voldsomme migræneanfald, men med yogadyrkelsen mente han at have fundet den rette medicin.

I december 1941 angreb japanske fly den amerikanske flådestation Pearl Harbour. Angrebet tvang USA ind i Anden Verdenskrig. Kort efter blev Kulangsu besat af japanske tropper. De resterende udlændinge i Kulangsu blev hentet i deres hjem og i første omgang interneret.

Efter en periode, hvor de sad i husarrest, fik Knud og Edith Jordan som de andre udlændinge lov til at bevæge sig frit rundt. De

var resten af krigen dog tvunget til at bære et armbånd, der angav deres nationalitet. Heldigvis for den amerikanske Edith fik hun overbevist myndighederne om, at hun var dansker. Det betød, at hun ikke som sine landsmænd blev sendt i japanske fangelejre i 1942.

Årene frem mod krigens afslutning i 1945 var nervepirrende og tærede voldsomt på Knud og Edith Jordan. Størstedelen af deres fornødenheder måtte de købe på det sorte marked til ublu priser.

Da toldtjenesten siden 1941 ikke havde betalt løn til Knud, blev parret som tiden gik nødt til at sælge ud af deres ejendele for at klare sig. Kontakten med omverdenen var ikke eksisterende, og blot tre gange i løbet af besættelsen fik de nyt om familien hjemme i Danmark.

Japanerne overgav sig i august 1945, efter atombomber havde udsløjet Hiroshima og Knud Jordans barndomsby Nagasaki. Den danske toldkommissær havde ved krigens afslutning kun et brændende ønske: At komme væk fra Kina og tilbage til sine forældres hjemland. Han var bankerot, træt og desillusioneret over Østen efter de hårde krigsår.

Efter mange vanskeligheder lykkedes det endelig i foråret 1946 Knud og Edith at rejse til Danmark. Her slog de sig ned i et lille hus i Nordsjælland kaldet The Corner, hvor de levede et aktivt liv med blandt andet vinterbadning. Gennem årtierne i Kina havde Knud og Edith Jordan skabt sig en smuk samling af kunsthåndværk, musikinstrumenter, dragter og kuriositeter.

En del af samlingen kan nu for første gang betragtes i udstillingen Åbning mod øst.

I forbindelse med ÅBNING MOD ØST vil der være foredrag om Kina og kinesisk historie på museet. Der udarbejdes desuden en APP til smartphones. APP'en kan både bruges i udstillingen, men vil også give den besøgende mulighed for at tage Åbning mod øst med hjem.

DER ER FRI ENTRÉ.

Udstillingen vises til den 22. september.

Museum Østjylland
Stemannsgade 2, Randers
museumof.dk

Foto: Hans Grunnsøe, Museum Østjylland

BILERNE OG BEIJING

— ET ÆGTE TRÆNGSELSPROBLEM

➤ Reportage ved Nils Thostrup

Inviter en Beijing-borger på besøg i den københavnske myldretidstrafik og begynd at tale om trængselsring, så vil han eller hun se på dig og sige: "Trængsel? Nej, kom til Beijing, min ven, så skal du se trængsel!"

Og det er ikke en gang løgn.

Internationale trafikforskere har for IBM lavet en liste over verdens trafikmæssigt værste storbyer. To byer er fælles om førstepladsen. Den ene er Mexico City. Den anden er Beijing.

Den kinesiske hovedstad er simpelthen ved at blive slået ud trafikalt af de økonomiske reformers succes. De har skabt en produktion af personbiler, og de har skabt en middelklasse, der har råd til at købe og køre i dem.

DET UTÆNKELIGE ER SKET

Og køre i egen bil – det vil den kinesiske middelklasse. Det er ikke bare et hovedstadsfænomen, men gælder i alle millionbyerne specielt i den velstående østlige del af landet, men hovedstaden er den, der er nærmest et trafikalt knockout.

Da jeg for snart 30 år siden rejste Kina rundt for at få signalementet af de økonomiske reformer, som Deng Xiaoping havde sat i gang efter formand Maos død, spurgte jeg, om man kunne tænke sig, at Kina ville få en privatbilisme som i USA og den øvrige vestlige verden. Og der blev kigget på mig, som om jeg ikke var ved mine fulde fem: "Utænkeligt!"

Det var den gang, da cyklen var transportmiddel nr. 1 i Beijing, da de tohjulede kærter fra landbrugskollektiverne, trukket af små mongolske ponyer, stadig kom helt ind i bymidten, og den motoriserede trafik i hovedsagen bestod af de dieselosende køkkenblå og militærgrønne lastbiler af Shanghai-mærket og de sorte limousiner reserveret den herskende klasse.

Men det utænkkelige har alligevel været tænkeligt i en sådan grad, at de kinesiske trafikplanlæggere i dag er inde i et vanvittigt kapløb: Kan de nå at planlægge og anlægge nye veje, nye tunneller, nye broer, nye metroer og nye jernbaneforbindelser, inden biltætheden

i en by som Beijing bliver så stor, at trafikken praktisk taget går i stå.

ET SVAR I ÅR 2015

Med de nuværende udviklingstal for øje bliver det året 2015, der kommer til at give svaret på det spørgsmål. Da vil man nå det absolutte smertepunkt med syv millioner biler, som vil få storbyen til at gå i trafikalt koma. Hvis ikke noget bliver gjort.

Men noget bliver gjort. Om det så er nok, vil vise sig.

2010 var året, der billedligt talt fik myndighederne til at stå på bremsen. Da nåede man op på 4,7 millioner indregistrerede køretøjer med 2000 nye biler dagligt gennem året, altså en vækst på mere end 700.000 køretøjer.

Det fik alle alarmklokker til at bimle og bamle, og med et parti-statens mulighed for at handle hurtigt og brutalt blev det meddelt, at i 2011 ville der kun blive tilladt 240.000 nye registreringer i Beijing.

Ældre folk i Danmark vil erindre, at vi så

Kinesiske biler findes ikke kun i Kina. De kører over hele verden, og der er en stor produktion uden for selve Kina. Senest har bilproducenten Great Wall åbnet en egentlig fabrikslinje i Bulgarien.

Det er led i en ekspansiv strategi om at promovere egne mærker, hvor vi tidligere kun har oplevet opkøb, hvor fx Volvo blev overtaget af kinesiske Geely.

< *Fuld fart gennem Beijing – så galt var det allerede fat for ti år siden.*

sent som i midten af 1950'erne havde et system, der – af import-økonomiske grunde – krævede officiel tilladelse til køb af ny bil. Det bureaukrati blev der mumlet meget om.

Men forhåbningsfulde vordende bilejere i Beijing nøjedes ikke med at mumle, da det gik op for dem, at de 240.000 tilladelser ville blive fordelt ved lodtrækning. Interesserede kunne melde sig, få et lod – og så håbe det bedste. Den kinesiske borgers tillid til, at systemet ville handle fair, var også i dette tilfælde til at overse.

Men ikke desto mindre. Begrænsningen blev opretholdt, og de kinesiske bilfabrikker, som af naturlige egoistiske grunde ikke var begejstrede for rationeringen, har fået et lille plaster på såret:

Alle offentlige institutioner fik her efter nytår besked på, at nye tjenestebiler skal være kinesiske. Da lød der suk og stønnen fra de højere tjenestemænd og partifunktionærer, for hvem statussymbolet er en sort Audi eller Mercedes. Ak ja. Livet kan være hårdt.

FARTEN GÅR NED

Og i Beijing er det altså hårdt rent trafikalt. I 2010 var gennemsnitsfarten for bilisterne 24,2 kilometer i timen – og udsigten er 15 km i timen i 2015. Bemærk: Det er gennemsnitsfarten for alle døgnets 24 timer, selv om man uden for myldretiderne og da ikke mindst i de sene aften- og nattetimer kan bevæge sig ganske kvikt ad Beijings i og for sig udmærkede ringvejssystem og dets fødelinjer ind mod centrum.

Men i myldretiden? Tal så om trængsel – og glem København.

Og lad være med at tale til kineserne om betalingsringe. Det kender de alt for godt. Hele det nyere ringvejssystem er bygget op på betalingsbokse, sådan som man kender det fra de amerikanske storbyer.

Det har haft og har to formål: For det første at finansiere anlæggelsen og driften af motorvejssystemerne, for det andet at få nærliggende bilister fra forstæderne til at lade bilen stå og tage den kollektive bus eller metroen ind til centrum.

Yderligere grunde til at få den menige kineser til at overveje, om det hele er bilen værd, er forhøjede afgifter på bilkøbet, forhøjede parkeringsafgifter i den indre by, kørsel forbudt på visse dage afhængig af nummerpladens endetal samt – som en positiv tilskyndelse – en kraftig investering ikke alene i vejnettet, men i den kollektive trafik generelt med stor vægt lagt på nærbaner og metrolinjer.

Men helt kvæle frihedsdrømmen om egen bil – det sker næppe.

TO ANDRE PROBLEMER

Det foranstående har taget udgangspunkt i de direkte trafikale forhold. Men sagen har naturligvis et par andre sider.

Den ene er miljømæssig. Også før bilinvasionen var Beijing præget af en voldsom luftforurening, og den er bestemt ikke blevet mindre af de millioner af biler, der hver morgen og aften holder i kø med udstødningen gående, mens der ventes på det næste lille ryk fremad mod målet. At sige, at det forhold er sundhedsfarligt, er at sige det mildt.

Den anden side er spørgsmålet om energiforsyningen, i dette tilfælde brændstof til bilerne. Kina er blevet storimportør af olie, og med de stærkt stigende oliepriser har landet en klar økonomisk interesse i, at forbruget ikke løber løbsk.

For at klare både forureningsproblemet og olieproblemet i et hug er de kinesiske myndigheder store tilhængere af el-biler som fremtiden på vejene. Store udviklingsprogrammer er sat i gang på de kinesiske bilfabrikker og i samarbejde med de store udenlandske bilfabrikker, der har etableret sig i landet.

Og på sigt skal programmerne nok give bonus, sådan som det allerede har vist sig med den kinesiske udvikling af de el-drevne cykler, som i mange af storbyerne har afløst de støjende og svinende knallerter, scootere og motorcykler, og som tilmed er blevet en fin eksportvare til den vestlige verden.

Men el-bilerne mangler endnu et tilsvarende folkeligt gennembrud. Der er usikkerhed over for teknologien, prisen og driftslængden, så det er en eksperimentalvare, som den menige kineser gerne vil se og høre lidt mere om, før købelysten bliver vakt.

Og så er der endda en særlig sløjfe at sætte på el-bilen: Som succes vil den indtil videre ikke gøre spor for at bedre på luftforureningen i Beijing.

Forklaringen på det har et amerikansk forskerhold givet kineserne: El-bilen kører på strøm og har ingen udstødning, javel. Men strømmen skal komme et sted fra – og den kommer i Kina fra kulfyrede kraftværker, for i modsætning til olie er Kina i høj grad selvforsynende med kul.

Så CO₂- og forureningsregnestykket bliver ikke til el-bilens fordel, før Kina bliver færdigt med et massivt udbygningsprogram for atomkraftværker.

Og så kan der begynde en anden miljødiskussion.

KORT & GODT

IND I NUTIDEN

I den forgangne vinter var det 100 år siden, at det sidste kejserdynasti, det manchuriske Qing-dynasti, kapitulerede over for landets revolutionære kræfter og abdicerede. Det betød samtidig et farvel til det kinesiske kalendersystem, der byggede på dynastierne og dyrekredsens tegn, og et goddag til det vestlige romersk-kristne system. Kalenderskiftet var en beslutning, der blev truffet af republikkens første præsident, Yuan Shih-kai, endnu inden han havde fået dannet en regering. Og et af resultaterne er, at nutidens kinesere fejrer nytår to gange, ved vores årsskifte og ved skiftet i dyrekredsen, som i 2012 har bevæget sig ind i dragens tegn.

VÆGTEN ER SKIFTET

Absolut nutidigt: 2012 er et bemærkelsesværdigt år for kineserne. Kina er statistisk set ikke længere et bondesamfund, for befolkningsmæssigt er vægten skiftet fra landsbyerne til byerne, hvor nu mere end halvdelen af de 1,35 mia. kinesere bor. Tilbage i 1980, da de økonomiske reformer begyndte at accelerere, boede firefemtedele af befolkningen på landet.

FLERE PÅ NETTET

Det kinesiske center for information om internettet har kunnet fortælle, at der nu er over 500 millioner kinesere på nettet. 2011-opgørelsen ligger dermed 3,4 procent højere end tallene fra året før. Den nye opgørelse svarer til, at mere end hver tredje kineser, eller knap 38 pct. af befolkningen, er på nettet. Men der er stadig et stykke vej at gå, når man sammenligner med Japan og Sydkorea, hvor over 70 pct. er på nettet.

RIGET I MIDTEN

Newzealændere, finner og danskere er de mindst korrupte folkefærd i verden, fremgår det af den årlige opgørelse fra organisationen Transparency International. Til sammenligning: Tyskland og Japan er på en delt 14. plads, USA er nr. 24, Frankrig nr. 25 – og Kina er rykket over midten af de 180 undersøgte lande til en plads som nr. 75 på listen (over det euro-berømt/berygtede Grækenland på plads nr. 80). Bunden udgøres af Myanmar (Burma) og Afghanistan.

EFTERTRAGTET MÅL

Det er nok mere naturen og den britiskskabte kultur end fraværet af korruption, der lokker kinesiske turister til New Zealand, men de er velkomne hos kiwierne, der har oplevet svigtende afsætning til de kriseramte amerikanere, mens de kinesiske gæster har haft tegnebogen åben. Resultat: 146.000 kinesiske turister lagde sidste år godt 457 millioner newzealandske dollars, eller godt 2 milliarder danske kroner, på øerne, mens den amerikanske import faldt til 447 mio. NZD.

MARKEDETS BEHOV?

Turister og gæstende forretningsfolk i Kina kommer ikke til at mangle senge. Den internationale Hilton-hotelkæde har meldt ud, at den inden 2014 vil have 100 hoteller i Kina – eller fire gange så mange, som den har nu. Andre kæder er også store i slaget: Starwood-kæden regner Kina for sit største vækstmarked – uden at hverken Hilton eller Starwood forholder sig til, at belægningsprocenten på de moderne kinesiske hoteller er lav – i gennemsnit 60 pct., i Shanghai helt nede på 50 pct.

SLUT MED HAJFINNESUPPEN

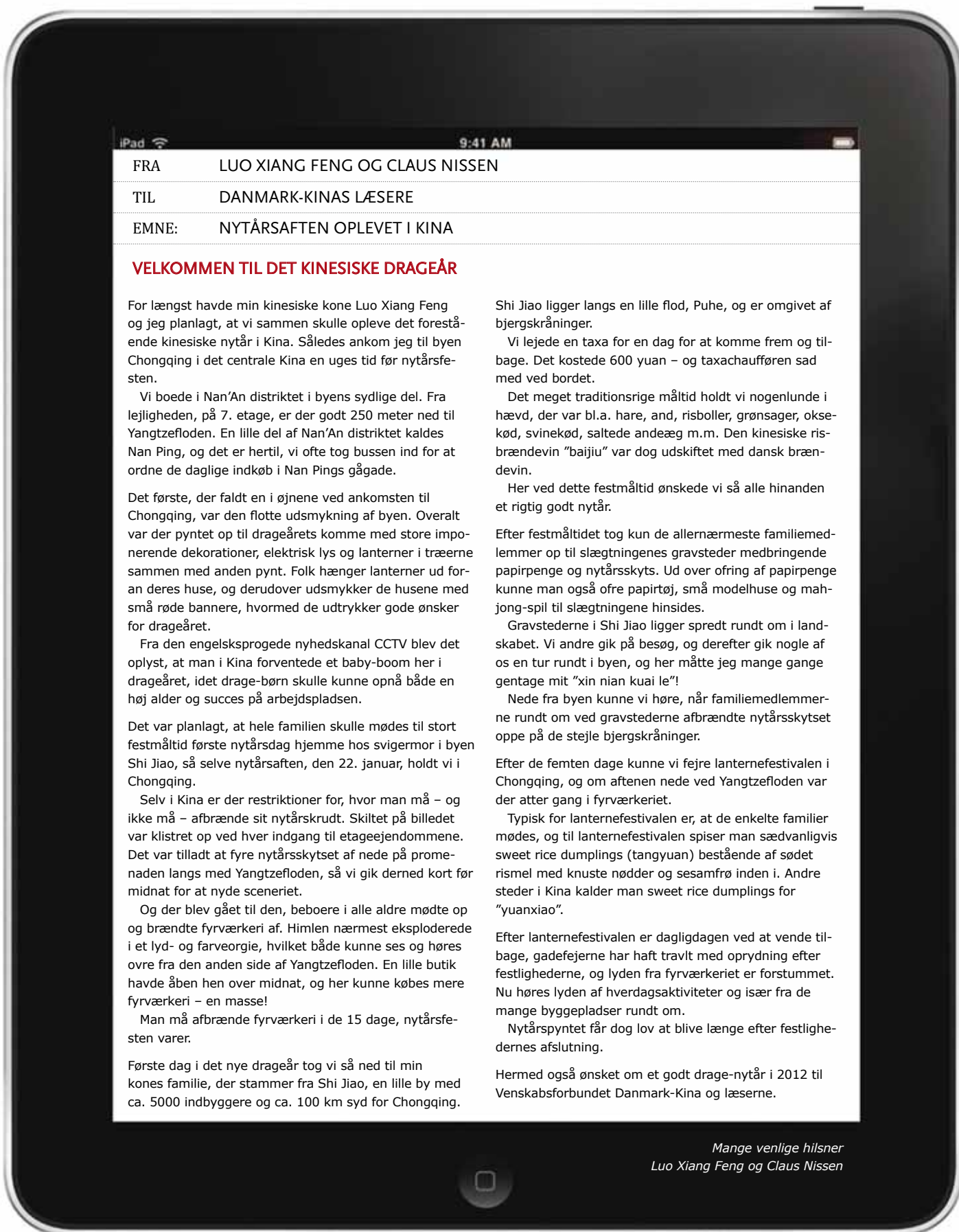
Natur- og dyrevenner er ved at få et følge i Kina. Således har en pressionsgruppe haft held med at skabe opmærksomhed om, at den traditionelle kinesiske smag for hajfinnesuppe er en trussel mod bestanden af disse havets tigre, hvoraf over 70 millioner bliver dræbt årligt, de fleste kun for finnernes skyld. Og i Hongkong fik kampagnen øjeblikkeligt resultat: Det førende Peninsula Hotel har taget den dyre hajfinnesuppe af menukortet.

DE ER DYGTIGE

Den kinesiske regering har som en af sine ambitioner at få vasket stemplet som kopist-samfund af nationen. Så der er sat turbo på forskeruddannelsen både på de hjemlige institutioner og ved at sende unge lovende forskeremner til udlandet. Og investeringen giver bonus: Et bevis fik man, da det amerikanske Howard Hughes Medical Institute i vinter uddelte 28 biomedicinske forskningslegater på hver 650.000 dollars, eller omkring 3,5 mio. danske kroner. Af dem gik hele syv legater til kinesiske forskere, flere end til nogen anden nation. Instituttets skudsmål om kineserne: De er utroligt energiske, virkeligt smarte, meget produktive og målrettede. Sådan.

Kort og godt om Kina er samlet og redigeret af Nils Thostrup på baggrund af kinesiske og internationale nyhedsmedier. Rubrikken afsluttet medio marts 2012.

➔ Vi har modtaget en nytårshilsen:

FRA LUO XIANG FENG OG CLAUSS NISSEN

TIL DANMARK-KINAS LÆSERE

EMNE: NYTÅRSAFTEN OPLEVET I KINA

VELKOMMEN TIL DET KINESISKE DRAGEÅR

For længst havde min kinesiske kone Luo Xiang Feng og jeg planlagt, at vi sammen skulle opleve det forestående kinesiske nytår i Kina. Således ankom jeg til byen Chongqing i det centrale Kina en uges tid før nytårsfesten.

Vi boede i Nan'An distriktet i byens sydlige del. Fra lejligheden, på 7. etage, er der godt 250 meter ned til Yangtze-floden. En lille del af Nan'An distriktet kaldes Nan Ping, og det er hertil, vi ofte tog bussen ind for at ordne de daglige indkøb i Nan Pings gågade.

Det første, der faldt en i øjnene ved ankomsten til Chongqing, var den flotte udsmykning af byen. Overalt var der pyntet op til drageårets komme med store imponerende dekorationer, elektrisk lys og lanterner i træerne sammen med anden pynt. Folk hænger lanterner ud foran deres huse, og derudover udsmykker de husene med små røde bannere, hvormed de udtrykker gode ønsker for drageåret.

Fra den engelsksprogede nyhedskanal CCTV blev det oplyst, at man i Kina forventede et baby-boom her i drageåret, idet drage-børn skulle kunne opnå både en høj alder og succes på arbejdspladsen.

Det var planlagt, at hele familien skulle mødes til stort festmåltid første nytårsdag hjemme hos svigermor i byen Shi Jiao, så selve nytårsaften, den 22. januar, holdt vi i Chongqing.

Selv i Kina er der restriktioner for, hvor man må – og ikke må – afbrænde sit nytårskruds. Skiltet på billedet var klistret op ved hver indgang til etageejendommene. Det var tilladt at fyre nytårsskytset af nede på promenaden langs med Yangtze-floden, så vi gik derned kort før midnat for at nyde sceneriet.

Og der blev gået til den, beboere i alle aldre mødte op og brændte fyrværkeri af. Himlen nærmest eksploderede i et lyd- og farveorgie, hvilket både kunne ses og høres ovre fra den anden side af Yangtze-floden. En lille butik havde åben hen over midnat, og her kunne købes mere fyrværkeri – en masse!

Man må afbrænde fyrværkeri i de 15 dage, nytårsfesten varer.

Første dag i det nye drageår tog vi så ned til min kones familie, der stammer fra Shi Jiao, en lille by med ca. 5000 indbyggere og ca. 100 km syd for Chongqing.

Shi Jiao ligger langs en lille flod, Puhe, og er omgivet af bjergskråninger.

Vi lejede en taxa for en dag for at komme frem og tilbage. Det kostede 600 yuan – og taxachaufføren sad med ved bordet.

Det meget traditionsrige måltid holdt vi nogenlunde i hævd, der var bl.a. hare, and, risboller, grønsager, oksekød, svinekød, saltede andeæg m.m. Den kinesiske risbrændevin "baijiu" var dog udskiftet med dansk brændevin.

Her ved dette festmåltid ønskede vi så alle hinanden et rigtig godt nytår.

Efter festmåltidet tog kun de allernærmeste familiemedlemmer op til slægtingenes gravsteder medbringende papirpenge og nytårsskyts. Ud over ofring af papirpenge kunne man også ofre papirtøj, små modelhuse og mahjong-spil til slægtingene hinsides.

Gravstederne i Shi Jiao ligger spredt rundt om i landskabet. Vi andre gik på besøg, og derefter gik nogle af os en tur rundt i byen, og her måtte jeg mange gange gentage mit "xin nian kuai le"!

Nede fra byen kunne vi høre, når familiemedlemmerne rundt om ved gravstederne afbrændte nytårsskytset oppe på de stejle bjergskråninger.

Efter de femten dage kunne vi fejre lanternefestivalen i Chongqing, og om aftenen nede ved Yangtze-floden var der atter gang i fyrværkeriet.

Typisk for lanternefestivalen er, at de enkelte familier mødes, og til lanternefestivalen spiser man sædvanligvis sweet rice dumplings (tangyuan) bestående af sødet rismel med knuste nødder og sesamfrø inden i. Andre steder i Kina kalder man sweet rice dumplings for "yuanxiao".

Efter lanternefestivalen er dagligdagen ved at vende tilbage, gadefejerne har haft travlt med oprydning efter festlighederne, og lyden fra fyrværkeriet er forstummet. Nu høres lyden af hverdagsaktiviteter og især fra de mange byggepladser rundt om.

Nytårspyntet får dog lov at blive længe efter festlighedernes afslutning.

Hermed også ønsket om et godt drage-nytår i 2012 til Venskabsforbundet Danmark-Kina og læserne.

Mange venlige hilsner
Luo Xiang Feng og Claus Nissen

A

A Festfyrværkeri ved promenaden langs med Yangtze-floden, der kan skimtes ude til venstre i billedet. Husene i baggrunden er under opførelse.

B De mange stedsegrønne vejtræer er udsmykket med pynt, der ligner frugt. Om aftenen er der lys i.

C Der fyres krudt af nede ved Yangtze-floden. Her er vist plads til et par gode råd om beskyttelsesbriller!

D Et kæmpeskilt med skrifttegnet for "drage". De mange små mindre tegn skulle være forskellige måder at skrive "drage" på.

E Butiksudsalg med nytårskrudt og pynt.

F Skilt med afbrænding af fyrværkeri forbudt. Skiltet var klistret op ved samtlige hovedindgange til etageejendommene. Samtidig var skiltene også klistret på alle kloakdækslerne i vores beboelseskvarter. Nogle steder inde i byen (omkring Nan Ping-gågaden) med intens gadehandel sås skiltet også.

G Udsmykning i tusmørke. I baggrunden ses vores bolig-enklave.

H Der var drager i alle afskygninger, her som en ballon. (Kort efter billedet blev taget, fløj drageballonen fra drengen).

B

D

C

E

HUNGERSNØD OG KULTURREVOLUTION

– MED ET VEMODIGT GLIMT I ØJET

En 'grafisk roman' (graphic novel) er efterhånden blevet den gængse danske betegnelse for det, japanerne kalder 'voksen-manga', med Jiro Taniguchi som den nok bedst kendte forfatter.

Genren er i mange menneskers bevidsthed nært knyttet til 1980'erne og til det internationale gennembrudsværk, Art Spiegelmans gribende holocaustberetning i tegnet form *MAUS*, som demonstrerede, at selv de mest alvorlige og smertefulde emner kan behandles sobert og kunstnerisk meningsfuldt i 'tegneserie'-formatet.

Nu har vi så fået en moderne kinesisk livshistorie i tegnet form, og det er et aldeles fremragende værk, som må anbefales på det varmeste: Dette er den bedste bog i mange år om Mao-æraen!

Li Kunwu er en veletableret kunstner i Kinas sydvestlige Yunnan-provins, og han har mere end 30 års erfaring som propagandategner, med tusindvis af Maoportrætter på CV'et. Sammen med den franske forfatter P. Ôtiè – hvis rolle i bogens udarbejdelse ikke præsenteres – tager Li Kunwu os med på en rejse gennem Kinas dramatiske moderne historie set fra børnehøjde.

Li selv blev født i 1955, i en familie med en far der var embedsmand og en mor af bondeslægt. Han levede et relativt beskyttet børneliv – med hungersnøden efter det Store Spring som den store undtagelse – indtil Kulturrevolutionen, hvor hans far blev anklaget og sendt i arbejdslejr. Han prøvede at være rødgardist, tegnede vægviser og meldte sig siden til hæren, hvor hans tegnefærdigheder godt kunne bruges i propagandaafdelingen. Dette første bind af værket følger udviklingen frem til 9. september 1976, hvor landet gik i kollektivt chok ved meddelelsen om formand Mao Zedongs død; Li Kunwu var på det tidspunkt en 21-årig PLA-soldat.

"Faderens tid" i titlen er rettet både på Li Kunwus far og på Mao og Mao-kulten. Værkets andet bind følger udviklingen videre gennem omvæltningerne de næste fire år, frem til 1980. Det bliver spændende at se, hvor langt op (i nærheden af 1989 og Tiananmen, for nu at sige det ligeud) i den nyeste historie det tredje og sidste bind vil gå.

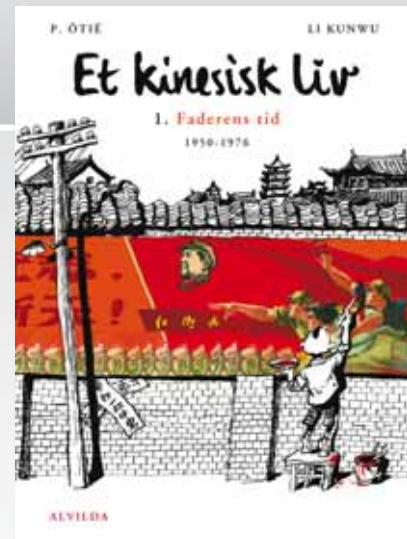
Det skal vel at mærke ses i den sammenhæng, at Li Kunwu langtfra er en 'dissident'; han er fortærende medlem af Kinas Kommunistiske Parti og forstander for Yunnans Kunstnersammenslutning og Kinesisk Forskningsinstitut for Bladtegning.

For der er jo mange ømme tæer i alt det her! Både i Mao-æraen og siden. Li & Ôtiè har fundet en måde at tackle de mange tabuer i den kinesiske 'offentlige mening' på, ved at beskrive de mange smertefulde begivenheder i Mao-æraen fra 'det uskyldige barns' vinkel. De forskellige kampagner og konflikter i løbet af perioden er ikke ligefrem 'forbudt' at tale om i Kina i dag, men man plejer at styre uden om de mest pinagtige episoder. Ikke i denne bog, som går direkte i kødet på de mest smertefulde emner.

Der er masser at hente i bogen for den historieinteresserede og endda også for den kinesiskstuderende. For værket er meget omhyggeligt med en historisk korrekt gengivelse af både den materielle kultur i Mao-æraen og det 'åndelige klima'. Helt ned i de mindste detaljer ser vi redskaber og boliger, sådan som de så ud dengang.

Ofte ser vi slagord eller opslag i tegningernes baggrund, og de er alle "rigtige", dvs. det er en korrekt gengivelse af de slogans osv., der blev brugt netop på det tidspunkt, som fortællingen er kommet til; til overflod bliver de oversat i fodnoter til tegningerne.

Og vi ser afsmitningen af 'partisproget' i almindelige menneskers daglige sprogbrug.

Et usædvanligt kig ind i 'det almindelige liv' for den kinesiske befolkning i en af verdenshistoriens mest usædvanlige perioder.

Men først og fremmest skal bogen anbefales, fordi det er god litteratur. Li Kunwu er en fremragende tegner med en kraftfuld streg, og historien er fremragende skruet sammen. Den er fuld af små og store perler med glimt af selvoplevet liv. Som da børnene for første gang præsenteres for Maos Lille Røde med det flotte røde omslag og udbryder: "Nøøøj, det er plastic!"

Grundtonen har et strejf af vemod over sig, alle disse tåbeligheder, alle disse ødelæggelser og spildte kræfter, men samtidig har den ofte et glimt i øjet. Vemodig humor, kan man måske kalde det.

Li Kunwu og P. Ôtiè

Et kinesisk liv 1

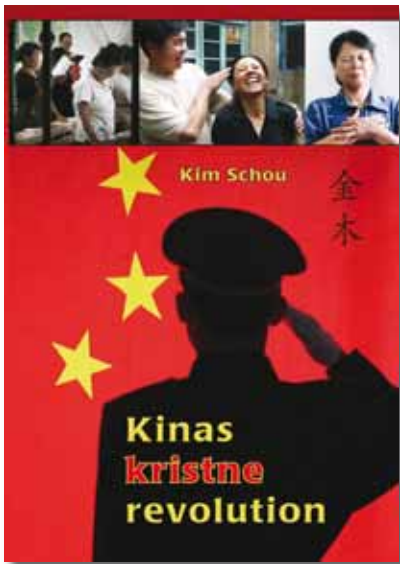
Faderens Tid - 1950-1976

Oversat til dansk af Francois-Eric Grodin

Forlaget Alvilda 2011

256 sider. 300 kr.

KRISTENDOM I VÆKST

Det er ikke hver dag, man støder på en ny dansk bog med originale øjenvidneskildringer af livet i Kinas kristne undergrundskirker. Det giver sig selv, at et besøg i de ulovlige kirker ikke ligefrem er en del af standardprogrammet, når man tager til Kina på en almindelig grupperejse. Og de få, der rent faktisk har kontakt til illegale husmenigheder, går forståeligt nok meget stille med dørene. Ikke desto mindre er det altså lykkedes Kim Schou at komme helt ud til og ind i den hastigt voksende kreds af kristne, der mødes til private gudstjenester og bønsemøder uden først at have fået lov til det af myndighederne.

Kim Schou er journalist ved Kristeligt Dagblad, og han har haft lejlighed til at følge et dansk præstepar (hvis identitet naturligvis er sløret) på en rejse til Kina, hvor de blandt andet underviste ledere af protestantiske undergrundsmenigheder i Shandong-provinsen.

Det er der kommet en hel lille stribe af medrivende portrætter og engagerede reportager ud af. Hver især er de små skæbnefortællinger, og samlet set giver de et fint indtryk af, hvordan det er at leve med en tro, der fylder meget, men som i det store og hele må praktiseres i det skjulte.

Forfatteren har derudover orienteret sig i den sparsomme litteratur, der findes om emnet, og interviewet et par hjemlige 'eksperter' på området. På det grundlag har han skre-

vet en række faktuelle afsnit, der ledsager og supplerer bogens kapitler på fornem vis.

Alt i alt er fremstillingen i *Kinas kristne revolution* da heldigvis også meget mere nuanceret, end omslagets politisoldat i lidt truende sort silhuet umiddelbart lader ane:

Selv om Kim Schou ind imellem forfalder til at spille lidt vel meget på det hemmelighedsfulde og forbudte, slår han og de fleste af hans kilder fast, at Kinas kristne ikke længe forfølges i det omfang, som de hurtige og mere overfladiske medier stadigvæk ynder at give indtryk af.

En hollandsk missionær citeres på s. 37 for, at det nu om dage er under 100 mennesker, der årligt tilbageholdes for at praktisere deres tro. Og de arresteres vel at mærke ikke, fordi de er kristne, men fordi de danner netværk og arrangerer forsamlinger uden tilladelse.

En stor del af materialet i *Kinas kristne revolution* har tidligere været bragt i Kristeligt Dagblad, og det havde måske været på sin plads, at det fremgik lidt tydeligere end af en lille notits nederst på s. 125. For det er der jo ikke noget odøst i; tværtimod er det da kun positivt, at vi nu har en samlet fremstilling i bogform, så man er fri for at fumle med avisudklip.

Tilsvarende havde det været rart med en mere præcis redegørelse for omfanget af Kim Schous feltstudier: Han skriver selv, at han har mødt "omkring 100 nuværende eller kommende kirke- og husmenighedsledere" (s. 28), og umiddelbart lyder det jo af meget. Men når man nærlæser portrætterne, og når man studerer billedmaterialet, lader der til at være en hel del gengangere. Har han i virkeligheden bare overværet et par undervisningsseancer hen over en weekend og talt med folk i pausen, må fremstillingen siges at hvile på et noget mere spinkelt grundlag, end han giver det udseende af.

Under alle omstændigheder savner jeg – om ikke andet så for fuldstændighedens skyld – et afsnit om den lovlige protestantiske kirke, Den Patriotiske Tre-selv-bevægelse. Kim Schou skriver, at han ikke kan "rapportere

derfra, for udlændinge er forment adgang i Tre-selv-bevægelsens kirker" (s. 96).

Men det må da vist bero på en misforståelse!? I hvert fald har jeg har selv – både efter aftale og uanmeldt – ført lange samtaler med kinesiske præstekolleger og været til adskillige gudstjenester i flere af Tre-selv-bevægelsens kirker i Shanghai og Beijing. Jeg er hver gang blevet modtaget med stor imødekommenthed og har fået anvist en fremtrædende plads på balkonens 1. række, hvor gudstjenesten normalt simultantolkes til engelsk til ære for de udenlandske gæster.

Måske var der her en ide til en bog mere?!

Men tilbage til *Kinas kristne revolution*, som er en lækker lille bog: Den er trykt på noget, der minder om genbrugspapir, men af en ualmindelig god kvalitet, som giver billederne et flatterende støvet skær.

De mange fremhævede citater fra teksten er med til at gøre den mere overskuelig, men sammen med fyldige faktabokse og omfattende dokumentation sidst i bogen bliver det nu lige godt i det lange løb til urimeligt mange overflødige gentagelser.

Alligevel har bogen så afgjort sin berettigelse, selv om den ikke er fyldestgørende.

Når det gælder fremtiden, vurderer flere af de citerede 'eksperter', at vi – efterhånden som kristendommen vinder endnu større udbredelse i Kina – kommer til at opleve, at kineserne også på det her område vil insistere på at være med til at sætte den globale dagsorden. Og hvem siger egentlig, at vestlige teologer har patent på at omformulere og nyfortolke kristendommen?

Se, det er kun en grund mere til at følge udviklingen i Kina på tættest muligt hold.

Kim Schou
Kinas kristne revolution
Forlaget Udfordringen 2011
154 sider, ill. 198 kr.

Torben Brink er sognepræst i udkanten af Aarhus og har gennem mere end 20 år interesseret sig for religion i Kina, herunder den fremadstormende kristendom i alle dens mange vidt forskellige afskygninger.

MUNDSKÆNK OG BAGER

Det korte resume er, at salg af donorblod på et tidspunkt gik grassat i Kina. En let indtjening, en genvej til større velstand – for de store masser. Med salget fulgte den sløsethed i brug af nåle, som førte til aids og dødsfald – i store masser. Hvilket igen førte til lukrative forretninger – for de få.

Hvorledes skal ikke fortælles her, for det er en af bogens forcer, at man aldrig véd, om en handling føres til sin (brutale) ende, eller den tager en utænkt retning.

Handlingen er henlagt til landsbyen Ding. Set fra fortællerens synsvinkel er de nære personer en far, en bedstefar og en onkel. Men hele landsbyen er naturligvis i samspil med hovedpersonerne – eller rettere: ofte i modspil.

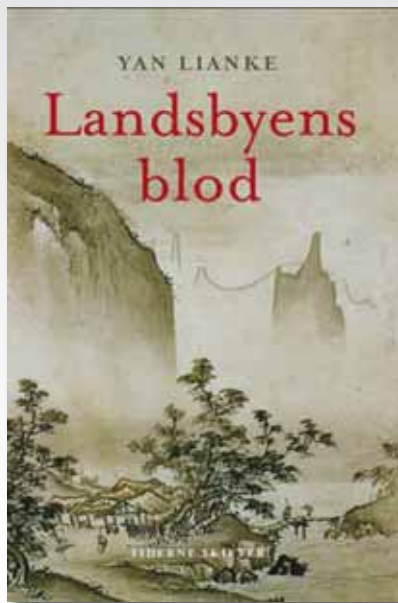
Det logiske rationale bag blodtapningen leveres af bedstefaderen, som tager landsbybeboerne med ned til et udtørret flodleje.

”Da bedstefar nåede frem, søgte han over flodbunden, til han fandt et fugtigt sted. Han gned sandet mellem hænderne og begyndte at grave et lille hul. Inden længe var hullet fyldt med vand. Han havde taget en lille skål med, og den brugte han nu til at øse vand op, som han hældte ud i sandet. Han blev ved med at øse vand op, indtil hullet så ud til at været tomt. Han holdt inde et øjeblik og straks begyndte vandet igen at sive ind i hullet. Jo mere vand han øste, jo hurtigere fyldtes hullet igen.

’Kan I se? Vandet forsvinder ikke. Jo mere jeg øser, jo mere vand kommer der. Sådan er det også med blod. Jo mere blod vi giver, jo mere producerer vi.’”

De første dødsfald afføder næsten humoristiske konstateringer, som ”Landsbyens kistesnedkere havde allerede måttet skifte deres værktøj ud en tre-fire gange” og ”Wang, der lavede papirblomster og bandt dem i kranser, havde fuld gang i saks og kniv. Håndfladen fyldtes med store vabler.”

Senere bliver det alvorligere: ”Hendes bløde rosenrøde ansigt, der på trods af de røde bylder havde bibeholdt sin fylde, var nu grågustent med pletter af sort og gult. Hendes øjenhuler var så dybe, at en høne kunne

lægge æg i dem. Hendes kindben stak frem som to spidse hvide bjergtinder. Hun var skrumpet ind, lignede nærmest ikke længere et menneske. Hendes hår var ikke blevet redt i flere dage og syntes at være rustet fast til puden i ugledede visse tørre totter.”

Yan har sproget i sin magt. Han er billedskabende, han er grov, men han er først og fremmest usentimental. Helt lige som de mennesker han skildrer. Og her er han på linje med Primo Levi, der i sin bog *Hvis dette er et menneske* fra Auschwitz-tiden også helt usentimentalt skildrer helvedet her på jord.

Men hvor Levis medfanger aktivt får nedbrudt deres menneskelighed, så er Ding-landsbyens beboere mennesker til det sidste. De er smålige, rå, liderlige, respektgivende, grådige. De er kort sagt fyldt af både menneskets fordærv og højhed.

Formidlet i forfatterens fantastiske sprog. Og det er på grund af sproget, at man kan holde ud at læse om sygdommen og døden.

Her må oversætteren Susanne Posborg trækkes frem. Helt frem. Hun har oversat romanen fra kinesisk. Altså ikke fra engelsk. Og ganske vist er der efterhånden mange kine-

siskkyndige i Danmark, men ikke mange af dem er oversættere og mindre end en håndfuld har samme sproglige dybde og fantasi som Susanne Posborg.

Selvfølgelig er det Yan, der har valgt ordene, men det er Posborg, som har fundet saftige, finurlige og billedmættede danske ækvi-valenter.

Læs her nogle få eksempler:

”Snefuggene krystalliserede sig på vej ned fra himlen og slog som klingrende finhagl mod skolebygningen” – ”lærerne var tørre og sprukne med små fine skæl, der fik ham til at tænke på guldsmedens vinger” – ”Det følte, som om en jernstang tvang hans led fra hinanden, og en rusten nål med en tråd af groft hør blev trukket hele vejen op gennem rygmarven” – ”Far svarede igen med spiddende onde øjne. Et blik, der kunne flænse, så blodet sprøjtede.”

Kun to steder har jeg (måske) fundet en lille unøjagtighed eller tamhed i oversættelsen, nemlig hvor der bruges det jævne danske ordspog ”Den, der kommer først til mølle, får først malet”. Hedder det mon ikke noget andet på kinesisk?

Og så spiller de poker! Poker hedder ’puke’ på kinesisk, men det betyder også bare ’kort’. Og ja, naturligvis kan de spille poker, men mere sandsynligt spiller de bare kort, højlydt og med kortene klasket i bordet, som vi så lystigt kan se det, når især ældre mænd hygger sig på gaden eller i parkerne.

Som forord er valgt et uddrag af Første Mosebog, der leder hen til historien om de syv fede og de syv magre år.

Den sammenhæng med romanen er rimelig klar, – men mere grumt er linjen fra romanens personer til mosebogens beskrivelse af mundskænkens og bagerens skæbne. Hvem styrer vore drømme?

Yan Lianke

Landsbyens blod

Oversat fra kinesisk af Susanne Posborg

Tiderne Skifter 2011

306 sider. 299 kr.

DOBBELT MESTERVÆRK

Jin Ping Mei

Oversat fra kinesisk af Vibeke Børdahl

Forlaget Vandkunsten 2011

Bind 1, 252 sider, ill. 299,95 kr.

JIN PING MEI

Ægteskabelig lykke er ikke at foragte, Men sandelig smager forbuden kærlighed af mere.

Hvilket fantastisk privilegium at få æren af at anmelde en af de bedste og mest underholdende kinesiske romaner, der nogensinde er skrevet.

Forlaget Vandkunsten har ambitiøst og prisværdigt påbegyndt en dansk oversættelse af klassikeren *Jin Ping Mei* og har fået seniorforsker Vibeke Børdahl, en af Danmarks mest erfarne og kompetente sinologer, til at oversætte den.

Det er sådan en udgivelse, man som sinolog og litteraturinteresseret har drømt om i årevis, og den danske oversættelse indfrier alle forventninger og mere til.

Jin Ping Mei udkom første gang i Kina i 1617, men menes at være skrevet et halvt århundrede tidligere af en anonym forfatter. *Jin Ping Mei* kan oversættes til "Blommeblomsterne i den gyldne vase", men henviser snarere til romanens tre kvindelige hovedpersoner **Jinlian** (Gyldne Lotus), **Ping'er** (Lille Vase) og **Chunmei** (Forårsblommeblomst).

Jin Ping Mei er fortællingen om familien Ximens fald fra tinderne i 1100-tallets Kina. Hovedpersonen er apotekeren Ximen Qing, og handlingen udspilles omkring hans oplevelser med sine seks hustruer, stribevis af elskerinder, lyssky forretningsforbindelser og utallige svirebrødre.

I romanens første bind følger vi den smukke kvinde Jin, der bliver tvangsgift med en afskyelig gammel mand med øgenavnet Tre-tommer-pløk med Barkefjæs. Det umage par får kvarterets unge til at synge: "Hvordan er det-te lamseben havnet i flaben på en hund?"

Jin tiltrækkes af unge mænd, der af moralske grunde alle undviger den gifte kvinde. En dag kommer Ximen Qing forbi hendes hus. Han har absolut ingen moralske skrump-ler med at indlede et forhold til en gift kvinde, og denne svirebror er allerede selv gift og har flere elskerinder.

For at indlede et forhold til Jin må han dog først henvende sig til fru Wang, en herlig gammel kvinde, der skal ordne alt det praktiske og lægge den rette plan for at score den smukke Jin. Hun kræver af Ximen Qing, at han skal besidde skønhed, rigdom, ungdom, en masse fritid og et lem så stort som et æsels. Alle krav kan honoreres af den virile Ximen Qing.

Hvordan planen lyder og virkeliggøres skal ikke fortælles her, men Ximen Qing drikker sig mod til, og Jin lader sig gerne forføre. Snart indleder de to et intenst og lidenskabeligt forhold, hvor alle tænkelige og utænkelige seksuelle lyster bliver afprøvet.

De detaljerede og saftige beskrivelser af hovedpersonernes seksuelle udfoldelser og udstillingen af økonomisk og politisk korruption og magtmisbrug var for hård kost for både det snerpede Manchustyrede Qing-dynasti og de bornerte kommunister under Mao.

Værket blev officielt bandlyst og forbudt, men blev stadig læst og oplæst flittigt af kineserne, som altid har elsket bogen, der først her for en halv snes år siden kom tilbage på hylderne i de kinesiske boghandlere.

For at komme kritikken i møde har man i flere kinesiske udgivelser valgt at begrænse de mest udpenslede sexscener, beskåret eller fjernet de oprindelige illustrationer, og selv oversættelserne til europæisk sprog har ofte enten udeladt disse scener eller oversat dem til latin – det sprog som kun dannede mennesker forstod. Det holder Vibeke Børdahl sig heldigvis for god til.

Nyd fx denne relativt uskyldige beskrivelse:

*Kølig pude i stille kammer med duftende orkidé,
Indbyder helt og heltinde til elskovslegen sød,
Næppe har de favnet hinanden som omvendte røde vokslys,
Før nattens båd glider ind og lægger til.
I duftende puder dyster sommerfuglen sin snabel og smager på
blomstens bæger.
Guldsmeden vugger op og ned på bølgende vande,
Glæden stiger og stiger, hengivelse uden grænse,
Fra guddommelig skildpaddes mund sprudler en kilde klar.*

I romanens indledning oplyser forfatteren, at han med sit værk blot ønsker at vise, hvor grueligt galt det kan gå syndige personer. Det skal næppe tages for pålydende.

Jin Ping Mei følger nemlig tendensen fra en lang række klassiske kinesiske romaner, hvor netop følelsesmæssigt og seksuelt engagement ses som et nødvendigt springbræt til moralsk og religiøs afklaring.

Livet skal leves for at kunne forstås, og i *Jin Ping Mei* bliver alle aspekter af tilværelsen derfor nydt og forbrugt i overmål.

Jin Ping Mei er i alle henseender en stor roman. Den fylder 3.000 sider, som er fordelt på 100 kapitler, og den vil udkomme i ti bind i løbet af de kommende seks år.

Romanen er skrevet på talesprogsprosa og udspringer af den årtusindgamle kinesiske tradition for mundtlig historiefortælling, som Vibeke Børdahl så mesterligt beskrev i *Tiger, tiger: Wu Song og Tigeren i kinesisk historiefortælling* fra 2004, og som gør hende så uhyre velvalgt som oversætter af dette mesterværk inden for den kinesiske tale-sproglitteratur.

Den danske oversættelse er fremragende og trækker på alle de bedste kinesiske og vestlige kommentarer og udgivelser. Vibeke Børdahl er uhyre tro mod det oprindelige manuskript, samtidig med at hun gør sproget let og flydende. Udgivelsen er tilmed forsynet med gamle smukke træsnitsillustrationer.

Alt i alt er der tale om en gedigen udgivelse, som fortjener al mulig ros og opmærksomhed.

Det bliver svært at vente seks år på at få fuldt endt denne eminente oversættelse.

CHATEAU HANSEN

汉森
—hansen—

For en dansker lyder det næsten for godt til at være sandt, at et kinesisk vinslot hedder Hansen. Og der er så ganske rigtigt også den krølle på navnet, at Han Sen er et kinesisk navn, der betegner skov (sen) og det kinesiske folk (han).

Da jeg på den store vinudstilling Vinexpo i Bordeaux i juni måned gik rundt for at "snuse" nye ideer op, stødte jeg på en stand med et stort skilt på bagvæggen med navnet HANSEN. Et sådant skilt måtte jo nødvendigvis påkalde opmærksomhed.

Jeg gik hen til standen, fik en god og spændende kontakt med Bruno Paumard og hans team, som var kommet rejsende ude fra Det indre Mongoliet for at præsentere deres vine. Samtidig smagte jeg vinene og fandt disse særdeles spændende.

Hjemme igen i Danmark kom der nye prøver af Chateau Hansen, som blev smagt og vurderet. Stadigvæk med det resultat, at jeg fandt vinene interessante og anderledes på flere spændende parametre. Det var virkelig en helt anden historie at præsentere i det ellers enorme udvalg af alverdens vine, som findes på det danske marked.

Forhandlingerne mellem Chateau Hansen

og Nicvin gik i gang, og midt i oktober drog jeg til det indre Mongoliet for at få syn for sagn.

– og det er ganske vist!

Derude findes denne enestående vinproduktion på Chateau Hansen.

I dette "hjørne" af Gobiørkenen er Han Jiaping gået i lag med den skøre plan at ændre tør, gold ørken til grønne, frugtbare vinmarker ved brug af vand fra den Gule Flod og grundvandsressourcer. Og det er lykkedes. Med en produktion i dag på over en million flasker om året, tegner Chateau Hansen sig ikke kun for en relativ stor volumen, men samtidig er det lykkedes at fremstille vine, som kvalitetsmæssigt kan måle sig med mange andre spændende vine fra den nye og gamle verden.

Det tørre og stabile klima gør det muligt at producere helt uden brug af sprøjtemidler,

druerne er derfor økologisk dyrket i respekt for miljøet og for arbejderne i marken. Med sin franske kældermester Bruno Paumard har Han Jiaping udviklet sin produktion og gjort det muligt at vinificere de enkelte parceller hver for sig.

I hele projektet indgår også et stort ønske om at skabe job og velstand til et område af Kina, hvor fattigdom og lav levestandard i mange, mange år har været stærkt dominerende.

Ud over etablering af vinmarker har Han Jiaping ladet opføre et fantastisk Chateau med alt til faget hørende af moderne vinpresser, temperaturkontrollerede rustfrie ståltanke, fadkældre og aftapningsanlæg.

Selve hovedbygningen er samtidig indrettet som hotel, hvor der findes de mest luksuriøse værelser med alt, hvad hjertet begærer af nymodens indretning og en fantastisk restaurant.

Man bruger de lokale produkter – med hånden er der gravet en rende til gødning i form af gedeekskremler.

I sit arbejde med at gøre Chateau Hansen-vinene så gode som mulig, har Han Jiaping ansat den franske kældermeester Bruno Paumard – oprindelig fra Angers i Loire. Bruno Paumard har en fortid som ansvarlig for fadlagret vine hos Loire-producenten Bouvet-Labubay i Saumur. Desuden er Bruno Paumard forfatter til flere bøger om vin.

Der er således tale om en helt usædvanlig og anderledes vinproduktion, som det bliver interessant at følge i årene fremover.

CABERNET-GERNISCHT

Og med til det helt usædvanlige kommer så – som toppen af kransekagen – at man på Chateau Hansen dyrker vine fremstillet på den helt ukendte og i Europa udryddede druetype Cabernet-Gernischt. En druetype man i dag kun finder i Kina, men som har sin oprindelse i Frankrig, hvor den blev udryddet i for-

Spændende, at Kina også markerer sig så positivt på vinområdet.

VinAvisen.dk
giver ***** stjerner
til alle Chateau Hansen-vinene.

Læs mere på nicvin.dk.

汉森
hansen

bindelse med Phylloxera-angrebet i slutningen af 1800-tallet.

Cabernet-Gernischt bliver lokalt kaldt "shi long zhu". Det er Kinas stolthed inden for druetype, og er den eneste druetype, som kun findes i Kina. En såkaldt "ædel druesort".

Dens oprindelse og dens tilstedeværelse på kinesisk grund er vanskelig at redegøre for. Søger man oplysninger om Gernischt, så bliver Cabernet Franc praktisk talt altid nævnt. Måske er det en person af tysk oprindelse, der engang før Phylloxeraen i Europa har medbragt den til Fjernøsten. Det understøttes af det faktum, at folk, som har studeret Cabernet-Gernischts gener, har klassificeret den i familie med Cabernet Franc.

På Chateau Hansens vinmarker i Wuhai siger man dog, at den er forskellig fra Cabernet Franc, ikke kun i selve planten, men også i dens krydrede, pebrede duft.

➤ *Kommentar ved Nils Thostrup*

TEATERTORDEN I ET VALGÅR

Et forsøg på en kortsigtet forudsigelse: 2012 vil på det politisk-diplomatiske plan komme til at byde på en skærpet tone mellem USA og Kina, supermagten og den voksende stormagt.

Og en tilføjelse til forudsigelsen: Det vil ind imellem lyde alvorligt, men det bliver ved ordene. Eller sagt på en anden måde, så vil det være mere skuespil end realpolitik. Og tak for det.

Forklaringen er til at finde: Det er valgår både her og der. Og selv om det i første omgang er de meget store forskelle mellem det demokratiske USA og det autoritære et parti-styrede Kina, der springer i øjnene, så er ligheden ikke desto mindre, at politikerne begge steder er drevet af det samme behov for ikke at bringe sig i konflikt med det vælgende bagland.

Baglandet er i det amerikanske tilfælde en befolkning, der til november skal vælge mellem den siddende præsident, Barack Obama fra det demokratiske parti, og en udfordrer fra det republikanske.

I det kinesiske tilfælde er baglandet noget mindre, nemlig efterårets kongres i Kinas Kommunistiske Parti. En sådan afholdes hvert femte år, men 2012-udgaven er særlig interessant, fordi der skal vælges ny partiledelse.

MØDET I WASHINGTON

Mere om kongressen i Beijing senere. Men først lidt om, hvorfor den Obama-ledede regering har skærpet tonen over for Kina: Fordi de mulige republikanske præsident-kandidater er "China-bashers" om en hals: Arbejdsløsheden i USA er Kinas skyld, dollarens problemer er Kinas skyld, usikkerheden i verden er Kinas skyld, og hvis solen ikke skinner, er det såmænd også Kinas skyld.

Meget af det går hjem hos en vælgerbefolkning, der har set arbejdspladser forsvinde

og importvarer fra Kina dominere i indkøbsmekkaerne, og for ikke at blive anset for at være blød over for kineserne er Barack Obama nødt til at lade regeringen skærpe tonen.

Det fik man allerede i februar et eksempel på, da den kinesiske vicepræsident Xi Jinping var i Washington. Officielt var han på besøg hos sit amerikanske sidestykke, vicepræsident Joe Biden, men han blev naturligvis også modtaget af præsident Obama i Det hvide Hus.

Pæne smil og håndtryk ved den lejlighed, mens Joe Biden og udenrigsminister Hillary Clinton ved andre møder brugte grovfilen noget mere: Ud over de økonomiske spørgsmål fik Xi Jinping også undervisning i, hvordan amerikanerne ser på menneskerettigheder, Tibet, Taiwan og forholdene i Asien i det hele taget.

Og det i en sådan grad, at amerikanske medier beskrev samtalerne som "meget åbenhjertige" – det er det, der i diplomatsproget varsler, at næste skridt er vildt skænderi på grænsen til slagsmål. Men på den måde fik den amerikanske regering et alibi over for offentligheden, og samtidig fik man taget lidt vind ud af de republikanske propagandasejl.

DET STORE HAV

Xi Jinping smilede, da han fortsatte sin amerikanske rejse, for han fik også afleveret et par budskaber. Bl.a. at Kina er så stort, at landet ikke lader sig skubbe rundt med, hverken økonomisk eller politisk, at man mener, at

konflikter skal løses ved forhandling, ikke militært, og at Obama-regeringens forstærkede Asien-politik med allianceopbygning rundt om Kina og øget militær tilstedeværelse ikke gavner stabiliteten.

Med direkte adresse til Obamas bestræbelser på at definere Stillehavet som "vort hav" lød den på overfladen høflige kinesisk respons: "Stillehavet er et stort hav. Der er plads til både Kina og USA."

Underforstået: Det vil lette det hele, hvis USA holder sig til farvandet mellem Californien og Hawaii og Amerikansk Samoa. Så skal vi nok passe på resten.

Og således var der blevet talt til baglandene.

Med den tilføjelse, at når der ovenfor står, at Xi Jinping "naturligvis" blev modtaget i Det hvide Hus, så skyldes det, at han er Kinas forventelig kommende leder, og at det for den amerikanske præsident med sigte på genvalg var absolut relevant at få et førstehåndsindtryk af den mand, han i så fald skal forhandle med ind over midten af årtiet.

DEN STORE TABER I MAGTSPILLET

Spillet om topposterne i den kommunistiske partiledelse fik sit første prominente offer i kølvandet på den netop overståede samling i Den nationale Folkekongres, det nærmeste Kina kommer på et sidestykke til et parlament: Millionbyen Chongqings stærke, markante partisekretær Bo Xilai blev fjernet fra sin post og må nu se sine forhåbninger om en plads i politbureauets stående udvalg knust. Hvis han endda kan slippe med det.

Bo Xilai er en af "prinserne", efterkommere af de indflydelsesrige veteraner fra borgerkrig og folkerepublikkens første årtier. Hans far var Bo Yibo, en af "de otte gamle" i kredsen om reformatoren Deng Xiaoping.

Som Deng blev Bo Yibo forfulgt under formand Maos kulturrevolution, men blev en af de ledende skikkelser, da reformpolitikken tog over i slutningen af 1970'erne. Og som Deng gik han ind for de økonomiske reformer,

men stod lige så benhårdt på partiets ret til magten og dermed afvisning af politiske reformer, og han var således fortalende for militærets indgriben i 1989-demonstrationerne på Den himmelske Freds plads i Beijing.

TIL PARTITOPPEN

Dernæst tilbage til efterårets kongres i det kinesiske kommunistparti: Der skal ske et nærmest fuldstændig usandsynligt politisk jordskælv, hvis den 58-årige Xi Jinping ikke bliver valgt som efterfølger for Hu Jintao på posten som generalsekretær i partiet og fra næste år afløser Hu som nationens præsident. Det er handlet af i partiets nuværende top.

Men når Xi Jinping også har et bagland at tale til, skyldes det, at der bag partiets lukkede døre forhandles ihærdigt om, hvem han skal have med sig i politbureauets stående nimannds udvalg, der er Kinas egentlige regering: Det er partiet, der bestemmer, og partiet er topstyret. Hvad flertallet i det stående udvalg beslutter, det bliver politikken, som alle har at rette sig ind efter.

Men partiet er ikke en ensfarvet størrelse. Der er nuancer fra reformpolitikere i vestlig forstand over moderate til neutrale og videre til dogmatiske marxister og hårde tilhængere af de maoistiske principper.

Jo tættere man kommer på toppen fra

centralkomiteen over politibureauet til det stående udvalg, des mere spændende er det, om en af fløjene får flertal, og i så fald hvilken, eller det kommer til at hvile på midten. Kort og godt: Hvad er det for et politisk hav, Xi Jinping skal navigere på.

Partiet følger ham og hans udtalelser i de kommende måneder, sådan som det skete med hans optræden på USA-rejsen: Modtaget som ligemand, kritiseret på sit lands vegne, men i stand til at svare igen.

HVAD DER GÆLDER

Konkluderende: Der kommer til at lyde teatertorden i både vest og øst. Men den vil ikke kunne overdøve det bagvedliggende, at USA og Kina har brug for hinanden – USA måske endda mere end Kina.

Det gælder ikke mindst i det pågående spil om, hvordan man får kapslet de to atom-eksperimenterende stater, Iran og Nordkorea, ind ved diplomatiske midler og – i Irans tilfælde – uden en uoverskuelig militær konflikt. Amerikanerne ved, at for begge staters ved-

kommende har Kina bedre politiske adgangsveje og påvirkningsmuligheder end de selv.

Hertil kommer så, at for både USA og Kina drejer det sig i øjeblikket nok så meget om den økonomiske politik som om at markere sig i andre spørgsmål. Obama skal have gang i sit vækstlokomotiv for at genskabe amerikansk optimisme (og selv blive genvalgt). Den kinesiske ledelse skal fortsætte væksten, men have økonomien under kontrol og i særdeleshed sørge for at mindske den ulighed i levevilkårene, der er landets store problem og årsag til en voksende utilfredshed, som udgør en større trussel for partiet, reformpolitikken og landets fremtid end noget andet.

I begge tilfælde: Det er en anden historie end den nok så betydningsfulde storpolitiske, men det er den, der – når det kommer til stykket – afgør, hvem der bliver valgt. Hvad enten det sker i demokratisk åbenhed i USA eller bag nedrullede gardiner i Beijing.

Artiklen er afsluttet medio marts 2012.

Sønnen Bo Xilai har fulgt faderens eksempel i Chongqing: Fuld drøn på økonomien, men under absolut politisk kontrol i overensstemmelse med hans politiske synspunkter og udtalelser, der er blevet betragtet som neomaoistiske. På basis af indsatsen i Chongqing mod korruption og kriminalitet og for større social lighed i samfundet blev han en national berømtthed.

Ballonen revnede, da hans korruptionsmistænkte politichief flygtede til provinshovedstaden Chengdu i Sichuan og søgte politisk asyl i det amerikanske konsulat. Amerikanerne fik dog smidt den varme kartoffel fra sig, og politichiefen blev sendt til Beijing til afhøringer.

Og siden er det gået slag i slag: Bo Xilai fik lov at tale på folkekongressen, men dagen efter blev han suspenderet fra partisekretærposten i Chongqing, sidenhen fra partiets centralkomite og politibureauet (de 21, der udgør næstøverste lag i partiet), og hans sag – ”grove overtrædelser af partidisciplinen” – er nu til behandling hos partiets disciplinære myndigheder.

Samtidig er hans hustru i politiets søgelys for korruption og indblanding i en engelsk forretningsmands mystiske død i Chongqing. Man taler ligefrem om mord på den pågældende, der havde været nær på Bo-familien i forretningsmæssige anliggender i flere år.

Der blogges livligt i de kinesiske internetmedier, men neomaoistiske bloggere har fået karantæne på nettet, så mange af meningsudvekslingerne foregår i kryptiske vendinger – mens partiets hovedorgan *Folkets Dagblad* maner til opslutning om partiet og dets rette linje.

Ro, lov og orden, tak, er budskabet: ”Folket kan se vort partis resolute beslutsomhed om at opretholde partidisciplinen og administrere staten efter lovens ord”.

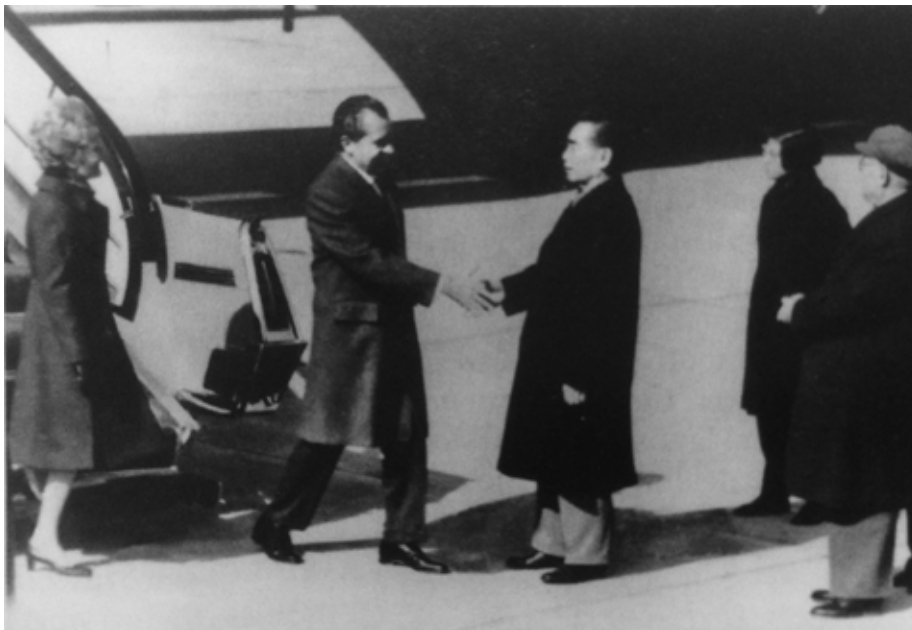
Med Bo Xilais fald bliver det endnu mere interessant at se, hvem der til efteråret bliver de seks nye medlemmer i politbureauets ni mand store stående udvalg, der er Kinas egentlige regering.

Til eftertanke er det i hvert fald, at Bo Xilai, der tabte sin gambling om en toppost, var manden, der på den ene side stod for store offentlige investeringsprogrammer i Chongqing, mens han på den anden side viftede med formand Maos ”den lille røde” og opfordrede til slagsange fra kulturrevolutionens tid.

Og det samtidig med, at premierminister Wen Jiabao i forbindelse med folkekongressens samling understregede de fortsatte liberale økonomiske reformers nødvendighed og advarede mod, at en forstyrrelse af reformpolitikken kunne føre til en ny katastrofal kulturrevolution.

Ikke nogen ligegyldig udtalelse i forbindelse med, at Kina altså i 2012-13 står foran det, der gerne skulle være det andet fredelige magtskifte i Kina efter borgerkrig og kulturrevolution – med Wen Jiabao og præsident Hu Jintao gående på planlagt pension efter ti år som bærere af arven efter Deng Xiaoping.

*Historien om Bo er afsluttet
medio april 2012*

Et vendepunkt i forholdet mellem Kina og USA fandt sted for fyrre år siden:

Den amerikanske præsident Nixon landede i Beijing 21. februar 1972. Da den kinesiske premierminister Zhou Enlai gav Nixon hånden i lufthavnen, sagde han:

”Deres hånd er rejst over det største hav i verden for at trykke min – 25 års ikke-kommunikation er lang tid”.

VDK 友 NYHEDSBREV

REKLAME! GIK DU GLIP AF NOGET?

VDK udsender med jævne mellemrum et nyhedsbrev til interesserede. Det indeholder stort og småt, det kan være nyt om arrangementer i Danmark eller om kinesiske forhold.

Og hvad kan der så være i et nyhedsbrev?

Fra vor kilde i Beijing, Li Youqian, har vi modtaget følgende:

FJERNER KYLLING UDEN SEXLIV OG FRISKE BAKTERIE-BOLLER FRA MENUEN

Det er ikke let at oversætte navnene på traditionelle kinesiske retter, især når oversætterne ikke taler engelsk.

Således har turister kunne sætte tænderne i retter som "Mountain fresh meatballs bacteria", "Chicken rude and unreasonable" og "Chicken without sex life", når de besøgte Kina.

Men den morskab vil de kinesiske myndigheder sætte en stopper for og har derfor fundet 3.000 traditionelle retter og lavet korrekte oversættelser. En bog med oversættelser vil blive distribueret til restauranter over hele landet, skriver China Daily. Så i fremtiden er det slut med "Red burned lion head" og "Beancurd made by woman with freckles".

LANDSMØDE 2012

VDK afholder landsmøde

søndag 3. juni kl. 14

Marie Belows Vej 14

Lisbjerg, Aarhus

Dagsorden

1. Beretning
2. Revideret regnskab
3. Arbejdsprogram
4. Kontingent
5. Hovedbestyrelsens sammensætning
6. Valg af to revisorer og en revisorsuppleant
7. Eventuelt

Er der stemning for det, går vi sammen ud og spiser kinesisk om aftenen.

På gensyn.

*Venlige hilsner
hovedbestyrelsen*

BRAGENDE FLOT DRAGEFEJRING

Nok var det årets første store snevejrdsdag, og nok trak finalen i herrehåndbold, men mange tusind fandt nu alligevel vej til Musikhuset Aarhus til den efterhånden traditionelle fejring af det kinesiske nytår.

Det blev igen en fantastisk dag med alt fra ægte kinesisk jazz, maleriudstilling med meterlange billedruller, en bugtende dragedans og optræden på scenen af både Det kinesiske Kulturselskab og DKVFA.

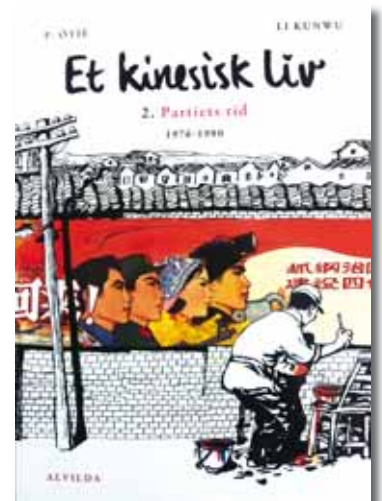
Vi takker alle, der hjalp med til at gøre dagen festlig. Og så siger vi allerede nu på gensyn til næste år – 10. februar 2013.

Foto: Daniel Skaarup

Returneres ved varig adresseændring

Afsender: Venskabsforbundet Danmark-Kina, Marie Belows Vej 14, 8200 Århus N

HUSK at give os besked om flytning på tlf. 86 23 10 12 eller vdk@mail.dk

Mens vi venter på anmeldelsen af *Kinesisk Liv 2* (nr. 1 kan findes på s. 14), bringer vi en smagsprøve på den på en gang meget realistiske og alligevel fabulerende stil.

En nydelse – læs den, og gå så på opdagelse blandt de mange detaljer.